

Retningslinjer for felles Redelighetsutvalg ved Forsvarets høgskole, Politihøgskolen og Kriminalomsorgens høgskole og utdanningscenter

Forsvarets høgskole (heretter FHS), Politihøgskolen (heretter PHS) og Kriminalomsorgens høgskole og utdanningscenter (heretter KRUS) har etablert et felles redelighetsutvalg, jf. lov om organisering av forskningsetisk arbeid (forskningsetikkloven 01.05.2017). Etter nevnte lov har forskningsinstitusjoner ansvar for å sikre at forskningen ved institusjonen skjer i henhold til anerkjente forskningsetiske normer. Med forskningsinstitusjoner menes offentlige eller private institusjoner som har forskning som en av sine hovedoppgaver.

De nasjonale Forskningsetiske komiteene (FEK) har utarbeidet generelle forskningsetiske retningslinjer, revidert i desember 2021:

(lenke:<https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/hum-sam/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-og-humaniora/>)

De er ikke ment som en erstatning for de fagspesifikke retningslinjene, men som en inngangsport til forskningsetiske prinsipper og hensyn, også for de som ikke selv er forskere.

De generelle retningslinjene bygger på fire prinsipper:

- **Respekt.** Personer som deltar i forskning, som informanter eller på annen måte, skal behandles med respekt.
- **Gode konsekvenser.** Som forsker skal man etterstrebe at ens aktivitet har gode konsekvenser, og at mulige uheldige konsekvenser er akseptable.
- **Rettferdighet.** Et hvert forskningsprosjekt skal være rettferdig utformet og utført.
- **Integritet.** Forskeren plikter å følge anerkjente normer og å opptre ansvarlig, åpent og ærlig overfor kolleger og offentlighet.

FHS, PHS og KRUS samarbeider om et felles redelighetsutvalg, KRUS deltar i utvalget fra 1. november 2022. Utvalget har ansvaret for å behandle saker om mulige brudd på forskningsetiske normer ved FHS, PHS og KRUS (se vedlagte mandat for utvalget), og å gi rektorene sakkyndige råd i tråd med pkt. 2.4 i disse retningslinjene. I det påfølgende gis retningslinjer for utvalgets arbeid.

1. Prinsipper for behandling av saker

Det er til enhver tid i samfunnets og høgskolenes interesse at mulige brudd på forskningsetiske normer blir behandlet på en konsistent og transparent måte. Sakene skal behandles i tråd med Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) og Lov om behandling om personopplysninger (personopplysningsloven). Saksbehandlingen skal gjennomføres slik at den sikrer forsvarlig fremdrift og håndtering av den enkelte sak. Videre er følgende prinsipper inkorporert i behandling av redelighetssaker, iht. [The European Code of Conduct for Research Integrity](#):

1. Behandlingen skal være rettferdig, grundig og så effektiv som mulig, uten å gå på bekostning av nøyaktighet.
2. Redelighetsutvalget og administrativ saksbehandler skal vurdere egen habilitet før behandling av enkeltsaker.
3. Behandlingen av saken skal lede til en konklusjon.

4. Konfidensialitet skal sikres i alle ledd av behandlingen for å beskytte de som er involvert, med mindre annet følger av lov (offentlighetsloven eller forvaltningsloven).
5. Personer beskyldt for brudd på forskningsetiske normer gis full tilgang til og uttalerett om alle sider av saken.

Redelighetsutvalget har en rådgivende og sakkyndig rolle og fatter ikke enkeltvedtak. Sjef/rektor Forsvarets høgskole, rektor PHS og direktør KRUS fatter, med grunnlag i utvalgets uttalelse, enkeltvedtak.

1.1 Varsling

Ansatte, studenter og eksterne personer kan varsle om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer som berører institusjonenes forskere.

Dersom varsel kommer i forbindelse med en ansettelsesprosess til vitenskapelige stillinger ved FHS, PHS eller KRUS, skal behandling av slikt varsel ligge under redelighetsutvalgets mandat. Behandling av personopplysninger skal følge Lov om behandling av personopplysninger (Personopplysningsloven).

Varsler skal i utgangspunktet fremsettes skriftlig til sekretariatet/administrativt ansvarlig, fortrinnsvis ved bruk av varslingskjema. Mottakere av varsler plikter å behandle disse i tråd med personopplysningsloven. Alle påstander om uredelighet skal håndteres uten ugrunnet opphold i linjen med vurdering av om det er grunnlag for varsling, uavhengig av melding.

Av hensyn til behovet om transparens og informasjonsinnhenting kan ikke varsler fremsettes anonymt. FHS, PHS, KRUS og redelighetsutvalget forplikter seg til å verne om identiteten til alle varslere.

1.2 Vern av varsler og påklaget

1. FHS, PHS og KRUS skal godta at feil og tolkningsfeil i forbindelse med forskning kan begås i god tro. Da anses disse ikke som brudd på forskningsetiske normer. Det skal også godtas at mistanke kan varsles på feil grunnlag, men i god tro.
2. Uskyldighetsprinsippet skal gjelde, slik at personer som anklages for uredelighet må være sikre på at man anses som uskyldig inntil det er påvist at uredelighet med overveiende sannsynlighet har funnet sted.
3. Institusjonene har ansvar for å påse at varslere ikke utsettes for urimelige følger.
4. Den eller de som blir påklaget, men ikke funnet vitenskapelig uredelig, skal ikke få sitt navn og rykte satt i fare. For å sikre dette skal institusjonene utarbeide egne planer for intern og eventuelt ekstern kommunikasjon.

2. Saksgang

2.1 Melding om sak

Prosesen kan begynne uformelt ved at en ansatt, en student eller andre fatter mistanke om at det foregår brudd på anerkjente forskningsetiske normer ved FHS, PHS og/eller KRUS. Før saken meldes til Redelighetsutvalget kan nærmeste leder og evt. eksterne eksperter konsulteres, f.eks. de nasjonale forskningsetiske komiteer og/eller det nasjonale Granskingsutvalget.

Melding om mulig brudd på anerkjente forskningsetiske normer varsles på følgende måter:

Sist oppdatert: 7. oktober 2022

- Saker ved PHS varsles til rektoratet ved PHS og til Redelighetsutvalgets leder.
- Saker ved FHS varsles til sekretariatet ved FoU-seksjonen gjennom egen varslingskanal [Varsle om akademisk uredelighet ved Forsvarets høgskole - Forsvaret](#). FoU-seksjonen er ansvarlig for å sende kopi til Redelighetsutvalgets leder.
- Saker ved KRUS varsles til prorektor forskning og til Redelighetsutvalgets leder¹.

Som nevnt over skal meldinger være skriftlige, primært ved bruk av meldeskjema som ligger på FHS, PHS og KRUS sine nettsider. Meldinger kan også sendes skriftlig uten spesielle formkrav.

2.2. Forberedelse av saken og avgjørelse om videre saksbehandling

Den som mottar skriftlig melding om en mulig sak, skal uten unødig opphold iverksette nærmere undersøkelse av saken (dersom saken meldes ved PHS eller KRUS). Til dette kan utvalget få administrativ støtte fra PHS, FHS og KRUS. Ved FHS skal FoU-seksjonen sende saken til Redelighetsutvalget, som undersøker saken.

Dersom det fremkommer at varselet er åpenbart ubegrunnet, avsluttes saken umiddelbart, uten å involvere flere enn strengt nødvendig.

Når saken er tilstrekkelig forberedt, skal rektoratet ved PHS og Redelighetsutvalgets leder (for saker ved PHS), direktør KRUS og Redelighetsutvalgets leder (for saker ved KRUS) eller Sjef/rektor FHS (for saker ved FHS) treffe formell avgjørelse om videre tiltak, basert på uttalelsen med konklusjon, fra Redelighetsutvalget.

Noen *eksempler* på tiltak kan være:

- korrigerings eller tilbaketrekking av vitenskapelig arbeid,
- rapportering av saken til offentlig myndighet som fører tilsyn på saksområdet,
- pålagt etikkopplæring,
- restriksjoner på rett til å søke om forskningsmidler og
- restriksjoner på rett til å veilede,
- øvrige tjenestemessige konsekvenser.

Redelighetsutvalget vurderer om det forekommer brudd på anerkjente forskningsetiske normer. Uttalelsen skal formuleres skriftlig, være begrunnet og sendes til høgskolen der saken er varslet.

Ved dissens i utvalget skal dette refereres og grunngis i utvalgets uttalelse.

Sjef/rektor FHS, rektor ved Politihøgskolen eller direktør KRUS fatter da formelt vedtak eller beslutter annen hensiktsmessig oppfølging av saken (eller avslutter saken), med kopi til den det er varslet mot, og evt. andre berørte, uten ugrunnet opphold.

2.3 Behandling i Redelighetsutvalget

Redelighetsutvalgets leder og medlemmer skal vurdere egen habilitet før behandlingen av hver enkelt sak. I den forbindelse skal det innhentes habilitetserklæringer fra utvalgets medlemmer om mulige

¹ Hvis prorektor er inhabil, erstattes prorektor av instituttleder, Institutt for kriminalomsorgsstudier. Dette gjelder også for den videre saksgangen.

interessekonflikter. Avgjørelsen av habilitetsspørsmålet avgjøres av Redelighetsutvalget. Medlemmer som anses inhabile kan ikke delta i saksbehandlinger, herunder møter i den forbindelse.

Redelighetsutvalget avgir uttalelse ved flertallsbeslutning. Utvalget er beslutningsdyktig når leder og minst tre medlemmer/varamedlemmer er til stede, forutsatt at beslutningen er enstemmig. Ved dissens skal dette begrunnes skriftlig, og legges ved saken. Hvis flere av medlemmene står bak samme dissens kan denne skrives samlet.

Redelighetsutvalget har utrednings- og informasjonsplikt, og den det varsles mot har rett til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Institusjonene fatter deretter vedtak, på bakgrunn av utvalgets uttalelser.

Redelighetsutvalget har ansvaret for at saken er tilstrekkelig belyst, og at den det varsles mot har fått anledning til å fremlegge sin sak, før utvalget avgir uttalelse. FoU-seksjonen ved FHS, administrativ støtte ved PHS og prorektor forskning KRUS bistår i arbeidet. Saksforberedelsen hos Redelighetsutvalget skal skje skriftlig, men utvalgets leder kan bestemme at partene skal innkalles til muntlige forhandlinger, eller at partene skal gis anledning til å fremstille/utdype sin sak muntlig. Det skal da sørges for skriftlige referater, slik at hensynet til kontradiksjon og sporbarhet ivaretas. Utvalgets møter skal referatføres, og saksforberedelser (innhenting av muntlige opplysninger, e-postutvekslinger mm) skal dokumenteres skriftlig og lagres i høgskolenes arkivsystemer).

Behandlingen i Redelighetsutvalget avsluttes ved at utvalget gir en skriftlig uttalelse med konklusjon til Sjef/reaktor FHS, med kopi til dekanatet, rektoratet ved PHS eller direktør KRUS (avhengig av fra hvilken institusjon saken er meldt inn).

2.4 Uttalelser i redelighetssaker

Redelighetsutvalget skal, i uttalelser om uredelighet² i forskning, ta stilling til (jf. forskningsetikkloven § 8) følgende:

- a) om forskeren har opptrådt vitenskapelig uredelig,
- b) om det foreligger systemfeil ved institusjonen og
- c) om det vitenskapelige arbeidet bør korrigeres eller trekkes tilbake.

Uttalelsen er ikke et enkeltvedtak. Rektor ved den høgskolen som varselet berører vil fatte enkeltvedtak på grunnlag av utvalgets sakkyndige uttalelse.

2.5 Administrativt ansvar/sekretariat og budsjett

Det administrative hovedansvaret for utvalgets arbeid skal innehas av en av institusjonene for ett kalenderår av gangen. Dette omfatter bl.a. møteinnkallinger og – forberedelser, utarbeidelse av saksdokumenter til møtene, referat, mm. For 2021, som var utvalgets oppstartsår, hadde FHS det administrative ansvaret, for 2022 var det PHS, og for 2023 er det KRUS som har det administrative hovedansvaret. Ved særskilt behov (f.eks. ved kapasitetsutfordringer ved en av institusjonene), eller i forbindelse med behandling av redelighetssaker som krever særlig omfattende arbeid, skal alle institusjoner bidra med administrative ressurser. Når det gjelder selve saksbehandlingen, er det

² Med vitenskapelig uredelighet menes forfalskning, fabrikkering, plagiering og andre alvorlige brudd på anerkjente forskningsetiske normer som er begått forsettlig eller grovt uaktsomt i planlegging, gjennomføring eller rapportering av forskning, jf. Forskningsetikkloven §8.

naturlig at den institusjon det blir varslet i følger opp saksbehandlingen i utvalget, uavhengig av om denne har det administrative ansvaret det aktuelle året eller ikke.

2.6 Interne retningslinjer ved institusjonene

Redelighetsutvalgets vurderinger vil være rådgivende, og skal legges til grunn for den videre behandling av saken. FHS, PHS og KRUS har selv ansvaret for å vurdere om og hvordan en tilråding skal følges opp, og skal utarbeide interne prosesser og retningslinjer for dette. Dette omfatter bl.a. ivaretagelse av varsler og den det varsles mot på en hensiktsmessig måte (se også punkt 1.2 om vern av varsler og påklaget). Om det ikke er påvist brudd på anerkjente forskningsetiske normer og saken avsluttes uten videre tiltak, skal rektoratet/ dekanat/direktør, i samråd med den tidligere påklagde, gi støtte og ressurser som er nødvendig for å gjenoppta sin forskning uten ugrunnet opphold. Dersom kolleger og andre er kjent med mistanken, skal rektoratet/ dekanatet/direktør informere disse om at mistanken er vurdert, men ikke førte til noen uttalelse om brudd på anerkjente forskningsetiske normer. Det skal i tillegg vurderes om uttalelsen aktivt skal deles.

Den/de som i god tro varslet om mulig brudd på forskningsetiske normer, og der mistanken ble avkreftet gjennom Redelighetsutvalgets behandling av saken, skal rektoratet/dekanatet/direktør sørge for at varslere(n) ikke utsettes for represalier eller annen urimelig belastning.

2.7 Granskingsutvalget

I henhold til forskningsetikkloven skal FHS, PHS og KRUS melde alle saker om mulige alvorlige brudd³ på anerkjente forskningsetiske normer til det nasjonale Granskingsutvalget. Redelighetsutvalget plikter å varsle Sjef og rektor FHS/ledelsen ved PHS/ledelsen ved KRUS om ethvert mulig alvorlig brudd på forskningsetiske normer, uten ugrunnet opphold, slik at ledelsen har grunnlag for å vurdere hvorvidt saken skal rapporteres til Granskingsutvalget. Forskeren(e) som undersøkes for mulig alvorlig brudd på forskningsetiske normer skal få mulighet til å gi tilsvar på anklagen til Redelighetsutvalget før saken rapporteres til Granskingsutvalget.

Granskingsutvalget kan også, på eget initiativ, behandle saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer (herunder saker som er avsluttet fra Redelighetsutvalgets og/eller institusjonenes side).

Uttalelser fra Redelighetsutvalget som konkluderer med at en forsker har opptrådt vitenskapelig uredelig, kan påklages av forskeren til Granskingsutvalget, jf. forskningsetikkloven § 6. Varslere som ikke får medhold i meldinger om vitenskapelig uredelighet, har derimot ikke klageadgang.

Granskingsutvalgets beslutninger er bindende, og kan ikke påklages. Granskingsutvalget har imidlertid ikke mandat til å ilegge sanksjoner ved brudd på etiske normer, slik høgskolene har (etter Universitets- og høgskoleloven).

Vedlegg

Mandat for Redelighetsutvalget

Meldeskjema

³ Forfalskning, fabrikkering, plagiering og andre alvorlige brudd på anerkjente forskningsetiske normer som er begått forsettlig eller grovt uaktsomt i planlegging, gjennomføring eller rapportering av forskning, jf. Forskningsetikkloven §8.

Sist oppdatert: 7. oktober 2022